

Investigating the Feasibility of Enforcing Article 6 of the Child Protection Law in the Islamic Republic of Iran National Media

Hamid Yamin Kashani¹ | Mohammadreza Rahbarpour²

1. Corresponding Author, Master's degree in Criminal Law for Children and Adolescents, Faculty of Law and Political Science, Allameh Tabatabaee'i University, Tehran, Iran. E-mail: h_yamin@atu.ac.ir
2. Assistant Professor, Department of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law and Political Science, Allameh Tabatabaee'i University, Tehran, Iran. E-mail: rahbarpour@atu.ac.ir

Article Info	ABSTRACT
<p>Article type: Research Article</p> <p>Article history: Received: 12 August 2025 Received in revised form: 26 August 2025 Accepted: 22 October 2025 Published online: 14 February 2025</p> <p>Keywords: Victim, IRIB, Article 6 of the Law on the Protection of Children.</p>	<p>Objective: The primary objective of this study is to identify the challenges confronting the national media in enforcing the law on the protection of children and adolescents.</p> <p>Method: This research employs a descriptive-analytical method. Data were collected through both library research and field studies. For the field component, data were gathered using observation, questionnaires, and interviews. To this end, 20 senior officials from the national media, the secretary of the National Authority for Child Rights, and officials from the State Welfare Organization were selected through purposive sampling. Data collection continued until the point of information saturation was reached.</p> <p>Results: The findings indicate that the aforementioned organization faces significant challenges, particularly in the areas of prioritizing law enforcement, budget allocation, managing multiple responsibilities, facilitating inter-organizational coordination, and monitoring the implementation of these duties. The establishment of a supra-organizational body—such as the National Authority for Child Rights, as stipulated in Article 6 of the aforementioned law—is deemed essential for overseeing the execution of these responsibilities and ensuring inter-organizational coordination.</p> <p>Conclusions: This organization is identified as one of the most critical institutions, given its educational mandate as outlined in Part "H" of Article 6 of the Protection Law. The field assessment revealed notable challenges in the implementation of this article. These challenges have impeded the full realization of the protection process for at-risk children and adolescents, as well as for victims of abuse or exploitation.</p>

Cite this article: Yamin Kashani, H., & Rahbarpour, M. R., (2025). Investigating the Feasibility of Enforcing Article 6 of the Child Protection Law in the Islamic Republic of Iran National Media, *News Science*, 14 (4), 53-57. DOI: <http://doi.org/10.22034/lrsi.2025.540863.1417>

© The Author(s).

DOI: <http://doi.org/10.22034/lrsi.2025.540863.1417>

The Journal of *News Science*

2025, P. 53- 57 Vol. 14, No. 4, Ser.56, Winter

Journal homepage: <https://www.mjourcom.ir/>

DOI : <http://doi.org/10.22034/Irsi.2025.540863.1417>

Open Access

ORIGINAL ARTICLE

Investigating the Feasibility of Enforcing Article 6 of the Child Protection Law in the Islamic Republic of Iran National Media

Mohammad Reza Rahbarpour^{2✉} | Hamid Yamin Kashani¹

3. Corresponding Author, Master's degree in Criminal Law for Children and Adolescents, Faculty of Law and Political Science, Allameh Tabataba'e'i University, Tehran, Iran. E-mail: h_yamin@atu.ac.ir
4. Assistant Professor, Department of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law and Political Science, Allameh Tabataba'e'i University, Tehran, Iran. E-mail: rahbarpour@atu.ac.ir
- 5.

Received: August 12, 2025

Accepted: October 22, 2025

EXTENDED ABSTRACT

Interdiction:

Since children and adolescents constitute the future of any society, attending to their needs is of particular importance. Due to specific age-related vulnerabilities, this group is at greater risk of victimization. The Iranian Broadcasting Organization (IRIB) is one of the most significant institutions responsible for the protection of this group, as stipulated in Article 6 of the Law on the Protection of Children and Adolescents. The primary objectives of this research are threefold: first, to elucidate the duties of the IRIB under the aforementioned law; second, to conduct a field-based assessment of how these duties are being implemented; and third, to

identify the challenges the organization faces in fulfilling its prescribed responsibilities, thereby enabling the development of tailored solutions to improve and properly execute these duties.

Method:

The data for this research were collected using a descriptive and analytical approach, drawing on both library (documentary) and field resources. The field data were gathered through observation, questionnaires, and interviews. Following the preparation of the questionnaire, the IRIB offices in Tehran Province and Kashan City were approached. After reviewing the questionnaires, senior officials of the IRIB designated managers from the Planning and Program Unit, the General Department of Legal Affairs, the Parliamentary Affairs Unit, and the Commercial Unit as competent respondents for the questionnaires and interviews. Given the limited number of responsible individuals, the author conducted targeted interviews. To mitigate the possibility of bias among interviewees, the author only cited information that was consistently repeated across interviews, continuing until data saturation was achieved. Despite numerous obstacles, the author successfully collected information through targeted interviews and questionnaires from all competent individuals, including the head of Kashan Radio, and in Tehran, from four senior managers in planning and programming, four legal unit officials, and two commercial managers. Given the importance of the National Authority for Children's Rights in relation to the IRIB, an interview was also conducted with the secretary of this authority (the Deputy Minister of Justice). Furthermore, due to the connection between the IRIB's duties and welfare organizations, interviews were conducted with ten welfare officials from Tehran Province and Kashan City. The distribution of the centers surveyed ensures that the resulting inferences are representative of the national situation. Data collection continued until information saturation was achieved.

Findings:

Although the duties outlined in Article 6 of the Law on the Protection of Children and Adolescents are conceptually desirable, the existence of a well-formulated law is insufficient for societal transformation; the proper implementation of the law is even more critical than its text. The IRIB faces serious challenges in several areas, including the lack of prioritization of law enforcement, budget constraints, multiplicity of tasks, insufficient inter-organizational coordination, and inadequate monitoring of duty implementation. The absence of an age-rating system for IRIB programs and the broadcast of advertising content harmful to children and adolescents are among the most significant challenges facing the organization. Regarding the age-rating system, scientific research should be conducted to determine appropriate methods for communicating danger signals and warning numbers to parents, children, and adolescents. A supra-organizational entity, such as the National Authority for Children's Rights foreseen in Article 6, is essential for monitoring the implementation of these duties and facilitating inter-organizational coordination. Although this authority is provided for in the executive regulations of Article 6 to oversee the IRIB's performance of its duties, due to various reasons—including a lack of human resources and insufficient recognition of the authority's competence by the organizations subject to Article 6—adequate supervision of the proper implementation of these duties is currently not being carried out.

Conclusions:

The IRIB is one of the most important organizations that, pursuant to paragraph "H" of Article 6 of the Law on the Protection of Children and Adolescents, adopts an educational approach, with a legal mission to provide information about the rights of children and adolescents. According to Article 6, this organization has five key duties concerning the protection of at-risk and victimized children and adolescents. The field assessment revealed significant challenges

in the implementation of this article. These challenges persist despite the fact that more than four years have passed since the approval of the Protection Law, and IRIB employees remain unaware of some of the duties stipulated therein. The organization should place training programs for its employees on its agenda. Furthermore, it is necessary to prioritize the implementation of Article 6 and its executive regulations within the IRIB's major policies. To protect the rights of children and adolescents, the IRIB must regularly broadcast programs in accordance with Article 6. Many interviewees stated that the effective execution of the duties under Article 6 requires a senior IRIB official to actively demand their implementation. The IRIB receives a significant annual budget increase compared to other organizations; therefore, it should be in a more favorable position to carry out its duties under Article 6. However, due to budget constraints, it continues to broadcast advertisements harmful to children and adolescents. The existence of these challenges has resulted in the incomplete implementation of the process for protecting at-risk and victimized children and adolescents.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors would like to thank anonymous reviewers.

Ethical considerations

Not applicable.

Funding

Not applicable.

Conflict of interest

The authors declare no conflict of interest.

References

- Agah, V., & Rasek, M. (2017). Analysis of the government's supervision of dramatic and cinematic works in the legal system of constitutional Iran (1978–1986). *Public Law Research*, 45, 61–89. (In Persian) <https://doi.org/10.22054/qjpl.2017.7425>
- Ayolasan, J. (2007). Minors at risk in French law: Educational assistance (A. H. Najafi Abrandabadi, Trans.). *Legal Research*, 46, 199–224. (In Persian)
- Abdolrahmani, R., & Iyargar, H. (2016). The impact of mass media on the occurrence and spread of individual conflicts. *Law Enforcement Science Research*, 73, 53–80. (In Persian)
- Behnam Rad, R. (2018). A comprehensive audio and video content age rating system (1st ed.). Tehran: Virtual Space Department of the Islamic Republic of Iran Broadcasting Corporation. (In Persian)
- Darabi, S. (2018). Crime prevention in the democratic model of criminal policy (2nd ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Ebrahimi, S. (2023). Preventive criminology (Vol. 1, 7th ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Fathi, S., & Akbari, K. (2024). Politicizing youth news on television based on the ideals of the Islamic Revolution of Iran. *News Sciences*, 13(1), 80–95. (In Persian) <https://doi.org/10.22034/lrsi.2024.459305.1181>
- General Assembly Resolution 44/25, Convention on the Rights of the Child. (۱۹۸۹)
- Hedayat, H. (2016). Special procedure for child victims (1st ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Jafari, A. (2021). Methodology of law (3rd ed.). Tehran: Ganj Danesh. (In Persian)
- Koosha, J., & Mozaffarizadeh, S. (2019). Criminology of the impact of cinematic works on children and adolescents in conflict with the law. *Medical Law, Special Issue on Human Rights and Citizenship Rights*, 68–78. (In Persian)
- Koushki, G. (2015). Special police for children and adolescents in the Iranian judicial system: Necessity and functions (1st ed.). Tehran: Judiciary Press and Publication Center. (In Persian)
- Kinia, M. (2021). Fundamentals of criminology (Vol. 1, 19th ed.). Tehran: University of Tehran. (In Persian)
- Lépez, G., & Filizola, G. (2000). Victim and victimology (R. Kordalivand & A. Mohammadi, Trans.; 2nd ed.). Tehran: Majd. (In Persian)
- Mahdavi, M. (2011). Crime prevention (development-oriented prevention) (1st ed.). Tehran: Samt. (In Persian)

- Mehrpour Mohammadabadi, H. (2013). Study of some legislative innovations in the Islamic Penal Code bill under approval. In *Encyclopedia of criminal sciences: Collection of recent articles on criminal sciences* (Vol. 2, 1st ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Moezinzadegan, H., & Afshari, F. (2013). The role of media in crime prevention in Iran's criminal policy. *Judicial Law Perspectives*, 64, 131–158. (In Persian)
- Mousavi Mojab, S., & Javadi, H. (2013). Investigating new forms of juvenile and youth delinquency with emphasis on preventive strategies. In *Criminal policy and child and adolescent victims and delinquents*. Tehran: Mizan. (In Persian)
- Network Three. (2025). Good Morning Iran program. Retrieved September 3, 2025, from <https://telewebion.com/episode/0xd7de8a1> (In Persian)
- Paknohad, A. (2009). *Risk-based criminal policy* (1st ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Programming method. (2025). News archive. Retrieved August 19, 2025, from <https://narchives.blogfa.com/post/20> (In Persian)
- Radio Iran. (2025). Home and family radio program. Retrieved September 1, 2025, from <http://radioiran.ir/newsdetails/?m=015125&n=1379654> (In Persian)
- Raijian Asli, M. (2019). *Victimology* (Vol. 1, 2nd ed.). Tehran: Shahrdanesh Legal Studies and Research Institute. (In Persian)
- Rajabipour, M. (2003). An introduction to the feeling of security in the context of objective security. *Danesh Entezami*, 17, 7–28. (In Persian)
- Razman, A. (2017). Investigating the role of the media in committing crimes. *Qanun Yar*, 1, 119–138. (In Persian)
- Report prepared by the Secretariat of the United Nations, A/CONF.144/28/Rev.1.
- Report prepared by the Secretariat of the United Nations, A/CONF.213/18.
- Rush, G. (2003). *The dictionary of criminal justice* (6th ed.). United States of America: McGraw-Hill.
- Saadat Sir, N. (2019). Children's educational role models in a content analysis of children's television animated series. *News Sciences*, 3, 111–140. (In Persian)
- Sadeghi Jafari, J., Shahbazi, R., & Adib, A. (2021). Semiotic analysis of religious values in commercials of Channel One television. *News Sciences*, 37, 153–198. (In Persian)
- Safari, A., & Saberi, R. (2015). The impact of media on violence and feeling of insecurity. *Criminal Law and Criminology Research*, 6, 37–84. (In Persian)
- Salahi, J. (2010). *Juvenile and adolescent delinquency* (8th ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Salomon, E. (2008). *Guidelines for broadcasting regulation*. UK: CBA.
- Shahbazi, O., & Bavi, H. (2019). *Criminal procedure code special for children and adolescents* (1st ed.). Tehran: Judiciary Press and Publication Center. (In Persian)
- Shambyati, H. (2022). *Child and adolescent delinquency* (3rd ed.). Tehran: Majd. (In Persian)
- Taha, F. (2011). Review of the United Nations congresses on crime prevention and criminal justice (1): Children and adolescents at risk of delinquency (1st ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Van Dijk, J. (1999). Introducing victimology. In J. J. M. Van Dijk, R. G. H. Van Kaam, & J. Wemmers (Eds.), *Caring for crime victims: Selected proceedings of the Ninth International Symposium on Victimology* (pp. 1–8). Monsey, NY: Criminal Justice Press.
- Welch, P. (2009). *Criminal procedure and sentencing* (7th ed.). USA & Canada: Routledge-Cavendish.
- Working paper prepared by the Secretariat of the United Nations, A/CONF/169/1.
- Yamin Kashani, H. (2025). Duties of government organizations towards children and adolescents at risk and victims (Subject of Article 6 of the Law on the Protection of Children and Adolescents) (Master's thesis). Allameh Tabatabai University, Faculty of Law and Political Science, Tehran, Iran. (In Persian)
- Zabolizadeh, A., Sadeghi, J., & Pourjafari, A. (2021). The model of television journalism in crime prevention. *Mass Media Studies and Research*, 1, 5–37. (In Persian) <https://doi.org/10.22034/bmsp.2022.264747>

امکان سنجی اجرای ماده ۶ قانون حمایت از کودکان در رسانه ملی

حمید یمین کاشانی^۱ | محمدرضا رهبرپور^۲

۱. کارشناسی ارشد حقوق کیفری اطفال و نوجوانان، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)، رایانامه: h_yamin@atu.ac.ir
۲. استادیار، گروه حقوق کیفری و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: rahbarpour@atu.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	هدف: هدف اصلی از این پژوهش، مشخص کردن چالش‌های قانون حمایت از کودکان و نوجوانان از سوی رسانه ملی است.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۵/۲۱	روش: روش این پژوهش توصیفی و تحلیلی است که داده‌های آن با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و میدانی جمع‌آوری شده است. در بخش میدانی با ابزار مشاهده، پرسش‌نامه و مصاحبه گردآوری شده است. به این منظور، تعداد ۲۰ نفر از مسئولان ارشد رسانه ملی، دبیرمرجع ملی حقوق کودک و مسئولان سازمان بهزیستی با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده است. داده‌ها به میزانی جمع‌آوری شد تا اشباع اطلاعاتی حاصل شود.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۶/۴	یافته‌ها: یافته‌ها بیانگر آن است که سازمان مذکور در زمینه عدم اولویت داشتن اجرای قانون، بودجه، تعدد وظایف، هماهنگی بین سازمانی و نظارت بر اجرای این وظایف دچار چالش‌های جدی هست. وجود یک بخش فراسازمانی مانند مرجع ملی حقوق کودک در ماده ۶ قانون مذکور، به جهت نظارت بر اجرای این وظایف و انجام هماهنگی‌های بین‌سازمانی ضروری می‌باشد.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۷/۳۰	نتیجه‌گیری: این سازمان، یکی از مهم‌ترین سازمان‌هایی است که طبق قسمت «ح» ماده ۶ قانون حمایت رویکرد آموزشی داشته و رسالت قانونی آن، اطلاع‌رسانی در مورد حقوق اطفال و نوجوانان بیان شده است. در ارزیابی میدانی انجام مشخص گردید در شیوه اجرای ماده مذکور، چالش‌هایی وجود دارد. وجود چالش‌ها منجر شده فرایند حمایت از کودکان و نوجوانان در معرض خطر و بزه‌دیده بصورت کامل صورت نگیرد.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۱/۲۵	
کلیدواژه‌ها: بزهکاری، رسانه ملی، ماده ۶ قانون حمایت از کودکان.	

استناد: یمین کاشانی، حمید؛ رهبرپور، محمدرضا؛ (۱۴۰۴). «امکان سنجی اجرای ماده ۶ قانون حمایت از کودکان در رسانه ملی»، فصلنامه علوم خبری، ۱۴ (۴)، ۲۸۳-

۲۵۳

DOI: <http://doi.org/10.22034/Irsi.2025.540863.1417>

© نویسندگان.

مقدمه :

در عصر کنونی، تأثیر آثار رسانه ملی از نگاه داده‌های نظری و میدانی بر کسی پوشیده نیست. برخی بر این باور هستند که رسانه‌های گروهی چنان قدرتی دارند که می‌توانند نسلی تازه در تاریخ بشر پدید آورند. (اسدی نیا، ۱۳۹۹: ۱۴۶). نتایج نشانگر این بوده که این گروه از آثار سینمایی الگو برداری نموده و از شیوه یادگیری از راه مشاهده رفتار افراد دیگر و ملاحظه پیامدهای آن رفتار به رفتارهای مخاطره آمیز اقدام نموده یا در معرض بزه‌دیدگی قرار می‌گیرند. (کوشا و مظفری‌زاده، ۱۳۹۸: ۱۹۴).

خطر در مورد کودک و نوجوان، چیزی است که امنیت و وجود آنان را تهدید می‌کند یا به مخاطره می‌اندازد. (ایولاسان، ۱۳۸۶: ۱۲۸). این تعبیر در جرم‌شناسی اطفال و نوجوانان زمانی به کار می‌رود که به علت ایجاد چالش در روند تکامل‌شان، قابلیت تبدیل شدن به بزرگسالانی سازنده و پویا از آن‌ها سلب می‌گردد. (طه، ۱۳۹۰: ۱۵۹).

در مورد گروه بزه‌دیده، قانون گذار به زیان ناشی از جرم توجه داشته و تعریف هانس فون هنتیگ را انتخاب نموده است. (لپز و فیلیزولا، ۱۳۷۹: ۵۸). ماده ۱ آیین نامه اجرایی ماده ۶ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان مصوب ۱۴۰۰/۰۳/۳۰، کودک و نوجوان در معرض خطر و بزه‌دیده را به همین مفهوم تعریف نموده است. اهمیت بزه‌دیدگی این قشر تا آنجا مهم است که برخی از پژوهشگران، ارتکاب اعمال معارض با قانون ایشان را در بزه‌دیدگی قبلی آنان جستجو می‌کنند. (رایجیان اصلی، ۱۳۹۸: ۵۸).

وسایل ارتباط جمعی ابزاری بسیار نیرومند هستند که می‌توان از آن‌ها در راه درست و نادرست استفاده کرد؛ از جمله مهم‌ترین عوارض آن، معتاد شدن به معنی عام کلمه از آثار منفی این پدیده است. کودک چنان به برنامه‌های مورد علاقه خود گرایش پیدا می‌کند که ضروری‌ترین کارها را از یاد می‌برد. (رزمان، ۱۳۹۶: ۱۱۹). بر این اساس، لازم است حاکمیت از طریق اتخاذ سیاست آموزش و فرهنگ‌سازی، خطرات رسانه‌های گروهی را به والدین و همچنین به کودکان و نوجوانان آموزش بدهد تا آنان بتوانند به نحو صحیح از این ابزار استفاده کنند. بدین منظور قانون گذار در قانون حمایت وظایفی را برای سازمان صداوسیما تعیین کرده است. اگرچه سایر کشورها تلاش برای گسترش بزه‌دیده‌شناسی حمایت‌مدار را زودتر شروع کرده‌اند، مانند کشور هلند که پس از دهه ۸۰ میلادی به یک جریان غالب در آن کشور تبدیل شد اما قانون حمایت در ایران، یک قانون مترقی در این زمینه تلقی می‌گردد. (فن‌دایک، ۱۹۹۷: ۸-۱). وظایف رسانه ملی طبق قسمت «ح» ماده ۶ قانون حمایت مصوب ۱۳۹۹/۰۲/۲۳ براساس اطلاع‌رسانی در مورد حقوق اطفال و نوجوانان بوده که تمامی ۵ وظیفه‌ی مقرر در راستای این مبنا قرار گرفته و باید تفسیر شود. این مبنا در ماده ۷ قانون خط‌مشی کلی و اصولی برنامه‌های سازمان صداوسیما مصوب ۱۳۶۱/۰۴/۱۷ می‌باشد. ماده‌ی مذکور بیان می‌کند که این رسانه تکیه‌ی اصلی‌اش باید بر اکثریت سنی (کودکان و نوجوانان) باشد. بدین جهت به ترتیب وظایف مقرر در ماده ۶ قانون حمایت، به تحلیل آن پرداخته شده، سپس ارزیابی میدانی از نحوه اجرای این وظایف به عمل آمده تا چالش‌های اجرایی مشخص گردد.

این پژوهش بر آن است که به سوال‌هایی همچون چالش‌های رسانه ملی در اجرای وظایف موضوع ماده ۶ قانون حمایت چیست و عملکرد رسانه ملی چگونه ارزیابی می‌گردد و وظایف رسانه ملی چیست، پاسخ دهد.

روش‌شناسی پژوهش:

جمع‌آوری داده‌های این پژوهش به دو شیوه کتابخانه‌ای و میدانی انجام شده است. در شیوه میدانی ابتدا پس از تنظیم پرسش‌نامه، به سازمان صداوسیما کشور مستقر در استان تهران و سازمان صداوسیما در شهرستان کاشان مراجعه شد. مقامات ارشد سازمان صداوسیما پس از بررسی پرسش‌نامه‌های تنظیم‌شده، مدیران واحد طرح و برنامه، مدیریت کل امور حقوقی و مجلس و واحد بازرگانی را صالح به پاسخ‌گویی به سوالات و مصاحبه تعیین نمودند.^۱ نگارنده نیز با توجه به محدود بودن افراد مسئول از افراد انتخاب شده به صورت هدفمند مصاحبه انجام داد. لازم به ذکر است احتمال سوگیری احتمالی مصاحبه شونده‌گان نیز وجود داشت،

^۱ نامه ارجاع شده توسط سازمان صداوسیما کشور به مدیریت امور حقوقی و دعاوی سازمان صداوسیما کشور به شماره نامه ۱۱۴۳۵۶/۱۳۱۰ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۲.

بدین منظور، نگارنده تنها اطلاعاتی را به آن استناد نمود که در بین افراد مصاحبه شونده به صورت مشترک تکرار شده تا اشباع اطلاعاتی حاصل شود.

با وجود مشکلات متعدد در این زمینه، نگارنده موفق شد با تمامی افراد صالح برای پاسخگویی به سوالات از جمله رئیس سازمان صداوسیما، کاشان و مسئول رادیو کاشان و در تهران با ۴ نفر از مدیران ارشد سازمان در زمینه‌ی طرح و برنامه و ۴ نفر در واحدهای حقوقی و دو نفر مسئول بازرگانی، اطلاعاتی را به شیوه‌ی مصاحبه هدفمند و پرسش‌نامه گردآوری کند. با توجه به اهمیت مرجع ملی حقوق کودک در سازمان صداوسیما با دبیر این مرجع (معاون وزیر دادگستری) نیز مصاحبه صورت گرفت. همچنین به دلیل ارتباط وظایف صداوسیما با بهزیستی با ۱۰ نفر از مسئولان بهزیستی استان تهران و شهرستان کاشان مصاحبه انجام شد. برخی از افراد مصاحبه‌شونده درخواست عدم ذکر نام و نام خانوادگی را داشتند، لذا در این زمینه افراد شماره‌گذاری شده و به سمت، مکان و تاریخ مصاحبه ارجاع شده تا ارزش استناد داشته باشد. (جعفری، ۱۴۰۰: ۲۸۸).

۱- تولید و پخش برنامه برای آگاهی از حقوق اطفال و نوجوانان

تولید و پخش برنامه برای آگاهی از حقوق اطفال و نوجوانان اولین وظیفه رسانه ملی در ماده ۶ قانون حمایت می‌باشد. این رسانه می‌بایست با آموزش کاهش فرصت‌های جرم به مخاطبان خود، بر سر راه فرصت‌های جرم‌خیز از نظر حجم و تعدد جرم مانع ایجاد کند. (زابلی‌زاده و صادقی و پورجعفری، ۱۴۰۰: ۳۱). رسانه ملی در فرایند جامعه‌پذیری با القای ارزش‌ها و هنجارهای مطلوب نقش موثری در کنترل رفتارهای معارض با قانون دارد. (کوشکی، ۱۳۹۴: ۱۷۸). هدف جامعه‌پذیری، تربیت نوجوانان برای جامعه امیدوار و شاد و سرشار از انرژی است. (فتحی و اکبری، ۱۴۰۳: ۹۶).

در ماده ۴۸ آیین‌نامه‌ی اجرایی ماده ۶ قانون حمایت مطرح شده که سازمان صداوسیما باید اطلاع‌رسانی مخصوصی برای اطفال و نوجوانان و خانواده‌ی آنان با همکاری سایر سازمان‌ها داشته باشد.

در اسناد بین‌المللی نیز توجه ویژه‌ای برای برنامه‌سازی برای این گروه شده است. از جمله اینکه در خصوص تاثیر رسانه‌ها در فرایند اجتماعی شدن نوجوانان ذیل بند چهارم در هشتمین کنفرانس سازمان ملل در زمینه پیشگیری از جرم به صورت موضوعی جداگانه مورد تاکید قرار گرفت. (دبیرخانه سازمان ملل متحد: ۳۲). این موضوع در مواد ۴۰ تا ۴۴ رهنمودهای ریاض نیز به آن اشاره شده است. در ماده ۳۱ اعلامیه سالوادور از رسانه‌ها می‌خواهد تلاش خود را برای حمایت از اطفال و نوجوانان در معرض خطر یا بزه‌دیده انجام دهند. (دبیرخانه سازمان ملل متحد: ۸). تشویق رسانه‌ها به انتشار مطالب سودمند برای این گروه موضوعی است که در بند الف ماده ۱۷ کنوانسیون حقوق کودک به آن اشاره شده است.

۱-۱- ارزیابی عملکرد رسانه ملی در خصوص تولید و پخش برنامه برای آگاهی از حقوق اطفال و نوجوانان

اقدام‌های مهمی در این جهت انجام شده است. به عنوان نمونه، در برنامه‌ی «صبح بخیر ایران»، در خصوص اینکه باید به کودکان کار کمک کرد یا خیر، کارشناسان صحبت می‌کنند. (شبکه سه، تاریخ دسترسی: ۱۴۰۴/۰۴/۲۲).

در رادیو نیز این وظیفه به این شکل انجام می‌شود که به صورت پراکنده و مناسبتی در برخی از برنامه‌ها به حقوق کودکان و نوجوانان اشاره می‌شود، اما شاخص‌ترین برنامه در این زمینه، برنامه‌ی «خانه و خانواده» می‌باشد. به عنوان نمونه کارشناسان در روز جهانی بدون دخانیات (۱۱ خرداد) در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۱۲ در خصوص راهکارهایی برای جلوگیری از گرایش نوجوانان نسل Z به دخانیات صحبت می‌کنند. (برنامه رادیویی خانه و خانواده، ۱۴۰۴).

طبق نظر همه‌ی افراد مصاحبه‌شونده، سازمان صداوسیما بودجه‌ی مستقل کافی برای تولید این‌گونه برنامه‌ها را در اختیار ندارد. دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری که با کودک و نوجوان ارتباط دارند، طبق بند «ج» ماده ۳۷ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ی کشور، باید اعتبارات مشخص‌شده‌ی قانونی خود را طی قراردادی به سازمان صداوسیما منتقل کرده و برنامه‌سازی در این زمینه شروع شود. شوربختانه این سازمان‌ها در این زمینه اقدام‌های خاصی انجام نداده‌اند. به عنوان نمونه، سازمان بهزیستی در طی دو سال اخیر اقدام قابل توجهی در این زمینه نکرده است. مسئولان در سازمان بهزیستی

این موضوع را مطرح کردند؛ در سازمان صداوسیما کشور نیز این مسئله تأیید شده است. (مصاحبه با شماره‌های ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۷، شماره ۲۹، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۰۴، شماره ۲، ۱۴۰۳/۰۴/۱۲). تنها اقدام انجام شده توسط سازمان صداوسیما، برنامه‌هایی برای حقوق کودک و نوجوان بوده که به صورت پراکنده و در مناسبت‌های خاص تولید و پخش می‌کند. (مصاحبه با شماره ۳، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۸).

۱-۲- چالش‌های رسانه ملی در خصوص تولید و پخش برنامه برای آگاهی از حقوق اطفال و نوجوانان

اولین چالش، مرتبط به عدم همکاری نهادهای متولی به خصوص سازمان بهزیستی با سازمان صداوسیما می‌شود. این نهادها اطلاعات خود را در اختیار سازمان صداوسیما قرار نمی‌دهند تا سازمان بتواند با توجه به خطرهایی که برای اطفال و نوجوانان وجود دارد، برنامه تولید کند؛ دلیل این مورد بازمی‌گردد به این موضوع مهم که اکثر اطلاعات در این زمینه برچسب محرمانه دارند. دومین چالش در این زمینه این است که سازمان‌های دیگر به جای اینکه به هدف اصلی برنامه، یعنی همان آموزش حقوق کودک و نوجوان توجه کنند، به تبلیغات سازمان خود می‌پردازند، این مورد از نظر سازمان صداوسیما مردود بوده و قابلیت پخش نخواهد داشت. (مصاحبه با شماره ۱، ۱۴۰۳/۰۶/۱۹، شماره ۱، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۳).

سومین چالش، عدم استقبال مردم، به خصوص جامعه مذهبی از آگاهی‌رسانی در خصوص مسائل اجتماعی کودکان و نوجوانان می‌باشد. دلیل عدم علاقه این است که خانواده‌ها پخش این گونه برنامه‌ها را تابوشکنی می‌دانند و معتقد هستند که تولید این برنامه‌ها باعث می‌شود قبح اجتماعی اعمال ناپسند از بین برود. بنابراین اطلاع‌رسانی در مورد این مسائل ممکن نبوده و سازمان صداوسیما در این زمینه با محدودیت مواجه شده است. (مصاحبه با شماره ۷، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۳).

چهارمین چالش، وجود این مسئله که کودک کیست و سن کودکی تا چه سالی ادامه دارد، مسئله مهم و اختلافی بین سیاست‌گذاران سازمان بوده است این اختلاف ناشی از اختلاف تعیین سن کودکی در حقوق و فقه بوده است. از منظر فقه اسلامی و طبق قول مشهور فقهای امامیه، فردی که بلوغ (جنسی) را پشت سر گذاشته باشد، بالغ است، (مهرپورمحمدآبادی، ۱۳۹۲: ۱۴۶). اما در حقوق ایران، برخی از قوانین دیدگاه فقهی و در برخی دیگر از سن تعیین شده در کنوانسیون حقوق کودک (۱۸ سال) استفاده شده است. (کنوانسیون حقوق کودک: ماده ۱). در جدول زیر این موارد قابل مشاهده است.

جدول شماره ۱. معیار کودکی از منظر مقررات گوناگون

محدوده سنی کودک	معیار کودکی	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	قانون / سند
				قانون مدنی
پسر ۱۵ سال تمام قمری، دختر ۹ سال تمام قمری	بلوغ شرعی	مجلس شورای ملی	۱۳۱۴	
کودک افراد انسانی زیر ۱۸ سال است مگر این که طبق قانون قابل اجرا در مورد کودک سن بلوغ کمتر تشخیص داده شود	سن تقویمی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۲	قانون اجازه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون حقوق کودک
تمام افرادی که به سن ۱۸ سال تمام شمسی نرسیده‌اند	سن تقویمی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۱	قانون حمایت از کودکان و نوجوانان
تمامی افراد کمتر از ۱۸ سال تمام شمسی	سن تقویمی	هیات وزیران	۱۳۹۱	آیین نامه مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در جمهوری اسلامی ایران
پسر ۱۵ سال تمام قمری، دختر ۹ سال تمام قمری	بلوغ شرعی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۲	قانون مجازات اسلامی
طفل: هر فرد که به سن بلوغ شرعی نرسیده است. نوجوان: هر فرد زیر ۱۸ سال کامل شمسی که به بلوغ شرعی رسیده است.	بلوغ شرعی و سن تقویمی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۹	قانون حمایت از اطفال و نوجوانان
بدو تولد تا ۶ سال تمام شمسی	سن تقویمی	شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۹۹	اساسنامه سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک
هر انسانی که به بلوغ شرعی نرسیده باشد.	بلوغ شرعی	شورای عالی انقلاب فرهنگی	مصوب ۱۳۹۹ ابلاغی ۱۴۰۰	سند ملی حقوق کودک و نوجوان
کلیه افراد کمتر از ۱۸ سال	سن تقویمی	شورای عالی فضای مجازی	۱۴۰۰	سند صیانت از کودکان و نوجوانان در فضای مجازی

۲- ایجاد نظام رده بندی سنی

کشور ایران در قبل از انقلاب اسلامی سابقه‌ی تقنینی قوی در زمینه‌ی عرصه رده‌بندی سنی آثار داشت، به طوری که در سینما این مهم با عنایت به مواد ۳۸ و ۳۹ نظام‌نامه‌ی سینماها (۱۳۱۴)، اصلاحیه‌ی آن (۱۳۱۸)، ماده ۳۴ اصلاحی آیین‌نامه‌ی سینماها (۱۳۲۹)، اصلاحیه‌ی ۱۳۳۶ آن و ماده‌ی ۲۵ آیین‌نامه‌ی نظارت بر نمایش فیلم (۱۳۴۴)، از ابتدا تا انتها (۱۳۵۷-۱۳۰۶) با تغییرات بسیار در عین حفظ اصل محدودیت، لحاظ می‌شده است. (آگاه و راسخ، ۱۳۹۶: ۷۴).

تا قبل از قانون حمایت، ایران جزء معدود کشورهایی بود که در آن هیچ‌گونه قانونی برای الزامی کردن نظام رده‌بندی سنی محتوا وجود نداشت. اگرچه به صورت محدود برخی از شبکه‌ها از علائم و نشانه‌هایی استفاده می‌کردند، اما این به معنی وجود یک نظام مدون برای رده‌بندی سنی نبود. در شیوه‌نامه‌ی رده‌بندی آثار سینمایی مصوب ۱۳۹۸/۰۶/۰۲ وجود نظام درجه‌بندی فیلم‌های سینمایی ابلاغ شد. اگرچه به موجب رأی شماره ۲۳۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال گردید ولی با تصویب قانون حمایت قانونی شد.

قانون گذار در ماده ۶ قانون حمایت بیان کرده است که طراحی و ایجاد نظام رده‌بندی سنی محتوایی آثار و محصولات صداوسیما در برنامه‌های مرتبط با اطفال و نوجوانان، به بیان دیگر با توجه به عبارت‌های قانون گذار، طراحی نظام رده‌بندی فقط در برنامه‌های مرتبط با اطفال و نوجوانان باید انجام شود، در صورتی که ممکن است آنان برنامه‌های مربوط به بزرگسالان را تماشا کرده و آسیب‌های جبران‌ناپذیری به آنان وارد گردد. لذا لازم است برای جلوگیری از هرگونه آسیب، نظام رده‌بندی سنی برای همه‌ی برنامه‌ها و محصولات در صداوسیما الزامی گردد.

این موضوع در سند نهمین کنگره بین‌المللی جهت پیشگیری از جرم مطرح شده است. همواره در کنار نقش رسانه، موضوع مبحث سانسور هم مطرح می‌شود. در برخی از کشورها نشان دادن تصاویر خشونت آمیز بطور کل ممنوع است. (گزارش دبیرخانه سازمان ملل: ۱۶۹). در بند ۱۷ کنوانسیون حقوق کودک نیز به اهمیت این سانسور موضوع تاکید شده است.

۲-۱- ارزیابی عملکرد رسانه ملی در خصوص ایجاد نظام رده بندی سنی

در خصوص دومین وظیفه‌ی سازمان صداوسیما، این سازمان سه نوع محتوا پخش می‌کند:

۱- محتوای عام: برنامه‌های محتوای عام برای همه‌ی مخاطبان اعم از بزرگسال، کودک و نوجوان می‌باشد. در پخش این گونه برنامه‌ها نه هشدار و وجود دارد و نه اختصاص شبکه برای کودک و نوجوان مشخص می‌باشد.

۲- محتوای اختصاصی: محتوایی که ویژه کودک و نوجوان تولید می‌شود. در پخش این گونه برنامه‌ها، مسئول ارزیابی برنامه‌ی صداوسیما بررسی‌های لازم را انجام می‌دهد. در این برنامه‌ها رده‌بندی سنی به صورت هشدار و علائم تصویری وجود ندارد، بلکه زمان پخش و شبکه تفکیک شده است. در سریال‌های پویا نمایی مختص کودکان بیشتر آموزه‌ها و الگوهای تربیتی از زبان انسان‌ها به کودک آموخته می‌شود. (سعادت سیر، ۱۳۹۸: ۱۳۵). بنابراین، ضروری است در گفتار و رفتارها با دقت عمل شود.

۳- محتوای حساس: برنامه‌هایی هستند که حاوی تصاویر نامناسب، دلخراش و خطرناک بوده و دیدن آن‌ها برای گروه‌های خاص سنی مناسب نمی‌باشد، مانند پخش مستند شوک که در برخی از موارد هشدار سنی پخش می‌شود و در اکثر موارد این هشدار متأسفانه اعلام نمی‌شود.

در مقام ارزیابی هر سه دسته‌ی پخش این برنامه‌ها تاکنون نظام رده‌بندی سنی برای هیچ یک از آثار و محصولات سازمان صداوسیما علی‌رغم الزام قانونی که در ماده ۶ قانون حمایت ذکر شده، وجود ندارد. مواردی از علائم و هشدارهای سنی در پخش برخی سریال‌ها و برنامه‌ها وجود دارد، اما بر چه اساسی این اعداد انتخاب می‌شود، امری سلیقه‌ای است و دستورالعمل واحدی در این زمینه وجود ندارد. (مصاحبه با شماره ۴، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۵/۱۰، مصاحبه با شماره ۵، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۶/۱۹).

نتایج مطالعات جهانی در زمینه‌ی تنظیم مقررات محتوای تلویزیون نشان می‌دهد در اکثر رژیم‌ها، محتواهای پورنوگرافی کاملاً ممنوع است یا فقط در تلویزیون‌های اشتراکی که حامل تدابیر امنیتی برای جلوگیری از دسترسی کودکان به آن‌ها بوده مجاز می‌باشند. به این ترتیب، انواع محتواهایی که معمولاً به طریقی با در نظر گرفتن دسترسی کودکان محدود می‌شوند شامل: خشونت، تصویرسازی جنسی و گفتار ناپسند می‌شود. (سالومون، ۲۰۰۸: ۴۳). هرگاه برنامه تلویزیونی شامل فیلم‌های جنایی متضمن قتل، غارت، کشت و کشتار باشد، روح ماجراجویی و درنده خویی را در اطفال و نوجوانان بیدار کرده و از آن‌ها عوامل ضد اجتماعی و مخرب خواهند ساخت. (شامبیانی، ۱۴۰۱: ۳۰۸). لذا شایسته است با فوریت، این رده‌بندی در سازمان صداوسیما عملیاتی شود.

۲-۲- چالش‌های رسانه ملی در خصوص ایجاد نظام رده بندی سنی

مهم‌ترین چالش‌های آن، اولاً عدم وجود کار علمی برای تعیین محدوده‌های سنی هشدار می‌باشد. به عبارت دیگر، اینکه سازمان بر اساس کدام معیار محدوده‌ی سنی مشخص کند و به مخاطبان خود خصوصاً پدر و مادرها هشدار بدهد، ملاک خاصی در سازمان وجود ندارد؛ این امر مستلزم تحقیقات علمی می‌باشد. (مصاحبه با شماره ۱، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۳). تشویق به تهیه رهنمود در برابر مطالبی که به کودکان و نوجوانان آسیب وارد می‌کند موضوعی است که در بند ۱۷ پیمان‌نامه حقوق کودک به آن اشاره شده است. ثانیاً برای انجام این وظیفه، بودجه‌ی تخصیصی در نظر گرفته نشده و این عامل هم باعث عدم اجرای کامل این

وظیفه شده است. ثالثاً، عدم اجرای نظام رده‌بندی سنی در خصوص همه‌ی شبکه‌ها و محتواهای تولید شده در سازمان صداوسیما می‌باشد. محتواهای تولید شده در این سازمان با توجه به بافت جامعه‌ی مذهبی ایران در مورد فیلم‌ها و سریال‌های تاریخی به ویژه سریال‌های دینی که در یک جامعه‌ی دینی از گرایش و پذیرش بیشتری برای تولید و پخش آن برخوردار است، جای تأمل بیشتری دارد. ممکن است باورپذیری نادرستی را در آن‌ها شکل دهد و منجر به ترس شدید آن‌ها شده، یا آن‌ها را به اقدام‌هایی خطرناک ترغیب نماید. (بهنام راد، ۱۳۹۷: ۱۲).

به عنوان مثال، در سال ۱۳۹۰، در پی پخش سریال تلویزیونی «پنج کیلومتر تا بهشت»، کودک ۱۲ ساله‌ای به نام محمدمهدی با تقلید از بازیگر این سریال که تبدیل به روح می‌شد، اقدام به خودکشی کرد. در نهایت، با اعلام نتیجه‌ی کارشناس رسمی پرونده مبنی بر اینکه عوامل فیلم و شبکه با توجه به داستان فیلم، باید برای افراد زیر ۱۶ سال محدودیت سنی تعیین می‌کردند، آن‌ها را به خاطر تسبیب در مرگ، ۲۰ درصد مقصر شناخت. (مصاحبه با شماره ۲، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۲).

۳- همکاری رسانه ملی با سایر سازمان‌ها

سومین وظیفه رسانه ملی، همکاری با سایر نهادها و دستگاه‌های مندرج در قانون حمایت برای تولید آثار و برنامه‌های علمی، آموزشی و فرهنگی جهت تحقق اهداف این قانون می‌باشد. تشویق همکاری‌های بین‌المللی در زمینه تولید، مبادله و انتشار اینگونه اطلاعات و مطالب از منابع گوناگون فرهنگی، ملی و بین‌المللی موضوعی که در بند ب ماده ۱۷ پیمان‌نامه حقوق کودک مورد تاکید قرار گرفته است.

نکته‌ای که در این زمینه وجود دارد این است که ظاهر ماده ۴۸ آیین‌نامه‌ی اجرایی ماده ۶ قانون حمایت این‌گونه مستنبط می‌گردد که از یک طرف، سازمان صداوسیما مستقلاً باید برنامه‌هایی در زمینه‌ی افزایش آگاهی عمومی برای حقوق اطفال و نوجوانان تولید کند و از طرف دیگر، سازمان‌های دولتی دیگری که در این زمینه فعال هستند باید در راستای اجرای این وظیفه تولید محتوا کرده و برای پخش به سازمان صداوسیما ارائه کنند.

تولید محتوا توسط سازمان‌های دولتی دیگر برای پخش در سازمان صداوسیما منطقی به نظر نمی‌رسد، چرا که سازمان‌های دولتی در چهارچوب وظایف و امکانات خود فعالیت می‌کنند. هر سازمان دولتی به‌طور مستقل قادر به تولید محصولات برای سازمان صداوسیما نخواهد بود، بلکه می‌تواند در جهت تولید با سازمان صداوسیما همکاری انجام دهد. قالب این همکاری می‌تواند در زمینه‌ی ایده‌پردازی و ارائه‌ی نظر کارشناسی در پخش موضوعات مرتبط با حقوق اطفال و نوجوانان باشد. از این منظر، لازم است در آیین‌نامه‌ی مذکور اصلاحاتی انجام شود.

۳-۱- ارزیابی عملکرد رسانه ملی در خصوص همکاری با سایر سازمان‌ها

این سازمان و نهادهای مرتبط با کودک و نوجوان در قالب استفاده از بودجه‌ی بند «ج» ماده ۳۷ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ی کشور، همکاری‌های مشترکی انجام داده‌اند. مهم‌ترین این همکاری‌ها با قوه قضائیه، نیروی انتظامی و سازمان زندان‌ها صورت گرفته است. به عنوان مثال، هشدار چهار دقیقه‌ای پلیس فتا درباره‌ی بازی همستر به کودکان و نوجوانان و خانواده‌ی آنان، یکی از اقدام‌های مشترک سازمان صداوسیما و پلیس فتا می‌باشد.

در برخی از موارد، شبکه‌ی اختصاصی به برخی از سازمان‌ها اختصاص داده شده است. مثلاً شبکه‌ی لیبیک که مختص حج و زیارت است، در اربعین سال جاری تبلیغات فرهنگی برای نوجوانان عازم عراق انجام داده است. این همکاری‌ها به‌صورت نسبی صورت می‌گیرد و همه‌ی دستگاه‌های مذکور رابط یا نماینده در سازمان صداوسیما دارند. (مصاحبه با شماره ۵، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۳). بررسی‌های میدانی نشان‌دهنده این است که میزان همکاری‌ها برای برنامه‌های مختلف مناسب می‌باشد اما برای تولید برنامه‌ی علمی و آموزشی مخصوص این گروه، بسیار اندک بوده است.

۳-۲- چالش های رسانه ملی در خصوص همکاری با سایر سازمان ها

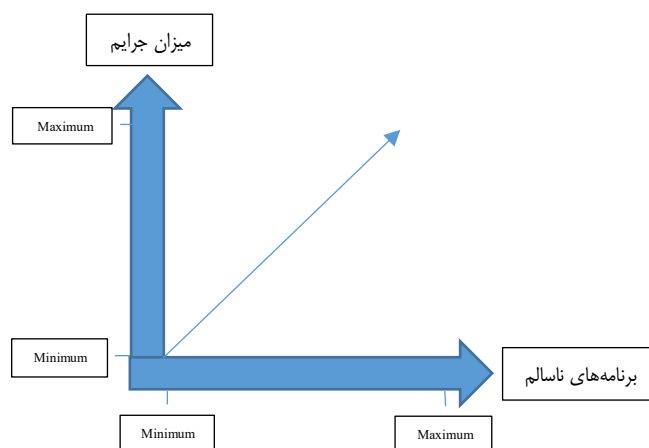
مهم ترین چالش هایی که وجود دارد شامل: ۱- عدم ارائه ی اطلاعات توسط برخی از سازمان ها به دلیل محرمانه بودن آن اطلاعات می باشد. این چالش مشترک برای برنامه سازی بین سازمان بهزیستی و صداوسیما بوده است. (مصاحبه با شماره ۱۵، شماره ۱۶، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۹، شماره ۲۹، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۰۴، شماره ۴۰، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۰۴، مصاحبه با شماره ۱۵، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۶/۱۹). ۲- نهادهای دولتی مدعی عدم وجود بودجه و اعتبارات برای همکاری با سازمان صداوسیما هستند. (مصاحبه با شماره ۱۵، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۶/۱۹). ۳- انتظارات برخی از سازمان ها از سازمان صداوسیما غیرقانونی می باشد. به عنوان نمونه، سازمانی برای تبلیغ یک شخص خاص یا سازمان به صداوسیما محتوا ارائه می کند. (مصاحبه با شماره ۸، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۳). ۴- رسانه ها معمولاً اقدام به انتشار اخبار مربوط به پرونده ها می کنند. انتشار نام بزه دیده در رسانه ها منجر به آسیب های مادی و معنوی شده و باعث بزه دیدگی ثانویه می شود. (هدایت، ۱۳۹۵: ۱۸۴). افشای هویت اطفال و نوجوانان از طریق رسانه به شخصیت و حیثیت آنان لطمه ای شدید وارد می کند. (شهبازی و باوی، ۱۳۹۸: ۷۳).

ممنوعیت این موضوع در اسناد بین المللی نیز ذکر شده است. به موجب بند ۱ ماده ۱۴ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، قاعده ۸ از قواعد پکن و بند ۷ ماده ۴۰ و ماده ۱۶ پیمان نامه حقوق کودک بطور صریح تصریح شده که در کلیه مراحل دادرسی، اصل غیرعلنی بودن دادرسی این گروه باید محفوظ بماند. در ماده ۳۸ قانون محافظت از کودکان استثمار شده و مفقود شده مصوب ۲۰۱۳ به نقش رسانه ها در حفاظت از هویت و خلوت کودک بزه دیده تاکید شده است. در حقوق انگلستان اصل غیرعلنی بودن رسیدگی برای اطفال و نوجوانان از ویژگی های دادرسی این کشور محسوب می گردد. (ولج، ۲۰۰۹: ۳۱۸). دیوان عالی آمریکا، قانون موضوعه در ایالت ویرجینیای غربی را که اجازه انتشار فرایند اتهام نوجوان را داده بود، نقض کرده است. (راش، ۲۰۰۳: ۴۴۵).

۴- جلوگیری از پخش برنامه ها و تبلیغات مضر

جرم شناسان احساس امنیت را مهم تر از وجود امنیت می دانند. (دارابی، ۱۳۹۷: ۱۵۷). یکی از مهم ترین عوامل فقدان این احساس نحوه کار صداوسیما است. (پاک نهاد، ۱۳۸۸: ۶۹). لذا این رسانه به دلیل تاثیر گذاری که دارد باید در انتشار هرگونه محتوایی با دقت فراوان عمل کند تا موجب احساس ناامنی در کودکان و نوجوانان نگردد. (رجبی پور، ۱۳۸۲: ۲۳). این نکته غیر قابل انکار است که تلویزیون به واسطه کششی که دارد اثر عمیق روحی و تربیتی بر افراد به ویژه اطفال و نوجوانان می گذارد. (مؤذن زادگان و افشاری، ۱۳۹۲: ۱۳۴). براساس نظریه پیشگیری اجتماعی، این گروه سنی که معارض با قانون می باشند با همسالان غیربزه کار در مجرمیت خود سهم زیادی نداشته و بیشتر قربانی محیط های شخصی مانند رسانه ها می باشد. (ابراهیمی، ۱۴۰۲: ۶۲-۶۱). تماشای مستمر فیلم های خشونت آمیز کودک و نوجوان را به جرم و فرار می کشاند. (کی نیا، ۱۴۰۰: ۱۸۳). نمایش مکرر ناپهنجاری و ارتکاب جرم این وقایع را در منظر اطفال و نوجوانان امور عادی و راهی برای کامیابی معرفی می کند. (مهدوی، ۱۳۹۰: ۳۴۹).

نمودار شماره (۱) رابطه برنامه های ناسالم و افزایش جرایم

طبق تبصره‌ی ماده ۴۸ آیین‌نامه‌ی اجرایی ماده ۶ قانون حمایت، صداوسیما مکلف است که پخش تبلیغات بازرگانی برای اطفال زیر ۷ سال را ممنوع اعلام کند. این ماده از آیین‌نامه نشان‌دهنده‌ی نسخ ضمنی مواد ۶۴ تا ۸۱ دستورالعمل مجموعه‌ی ضوابط تولید آگهی‌های رادیویی و تلویزیونی می‌باشد. مشابه وظیفه جلوگیری از پخش تبلیغات مضر در ماده ۳۷ قانون برنامه پنجم توسعه کشور مطرح شده بود اما پس از پایان سال ۱۳۹۵ اعتبار قانونی آن به پایان رسید.

تبلیغات بازرگانی تأثیر انکارناپذیری در درک و رفتار مخاطبین خود دارند. (صادقی جعفری و دیگران، ۱۴۰۰: ۱۸۵). به همین دلیل، ماده‌ی ۴۹ آیین‌نامه‌ی مذکور بیان می‌دارد که سازمان صداوسیما مکلف است نسبت به بازنگری در پخش و تبلیغ آثار و محصولات، تولید و پخش تبلیغات بازرگانی اقدام نماید.

۴-۱- ارزیابی عملکرد رسانه ملی در خصوص جلوگیری از پخش برنامه‌ها و تبلیغات مضر

در خصوص چهارمین وظیفه‌ی سازمان صداوسیما، ابتدا باید توجه شود که هر گروه تولیدکننده‌ای که بخواهد در سازمان صداوسیما محتوا تولید کند، توسط چندین لایه فیلتر محتوایی تا زمان پخش و حتی بعد از پخش ارزیابی می‌گردد.

این فرایند به این شکل است که ابتدا گروهی با توجه به نیازها و اولویت‌های سازمان صداوسیما طرح یا ایده‌ی خود را مطرح می‌کند. سپس ایده‌ی مدنظر تحویل واحد طرح و برنامه داده شده و پلان محتوایی کنترل می‌شود. چنانچه مطابق با دستورالعمل‌ها بود و در جلسه طرح و برنامه مصوب شد، مجوز ساخت برنامه صادر می‌شود.

پس از تولید محتوا، گروه تولید، محتوای تولید شده را به گروه ارزیابی برنامه تحویل می‌دهد. در این مرحله، مهم‌ترین فیلتر محتوایی وجود دارد، محتوای تولید شده به دقت ارزیابی می‌گردد و چنانچه از نظر دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها ایرادی در آن وجود داشته باشد به گروه تولید برگردانده می‌شود تا اصلاح شود. (مصاحبه با شماره ۶، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۵/۳۰). پس از پخش نیز گروه ارزیابی برنامه دوباره کنترل می‌کند. (آرشیو خبر، تاریخ دسترسی: ۱۴۰۳/۰۵/۲۹). در خصوص برنامه‌هایی که به صورت زنده پخش می‌شوند، به همین صورت عمل می‌شود با این تفاوت که هنگام پخش برنامه‌ی زنده، مسئول ارزیابی در استودیو پخش حضور داشته و نظارت بر گفتگوی زنده دارد. بنابراین، سه مرتبه هر محتوای تولید شده از پیش از تولید تا پس از پخش محتوا ارزیابی می‌شود. در این زمینه، محتواهایی که ممکن است برای کودکان و نوجوانان مناسب نباشند، حذف می‌شود.

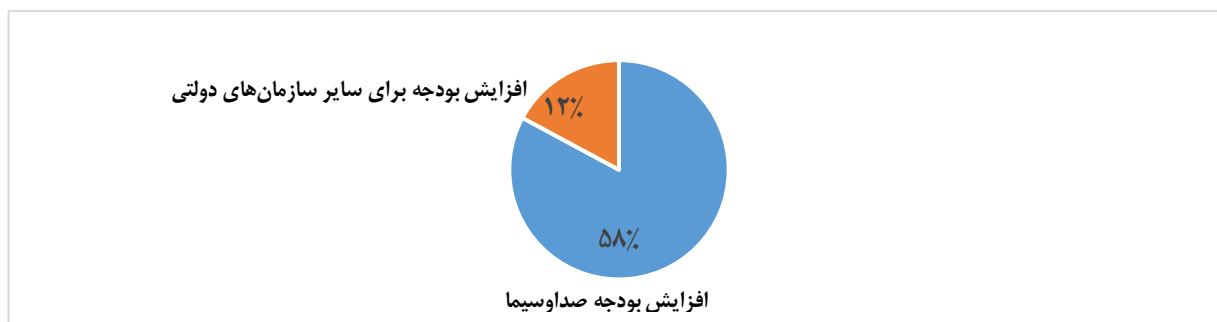
۴-۲- چالش‌های رسانه ملی در خصوص جلوگیری از پخش برنامه‌ها و تبلیغات مضر

بطور کلی صداوسیما از طریق نشان دادن سریال‌ها، فیلم‌های اکشن و کارتن‌های خشونت آمیز با ایجاد الگوسازی از محتواهای خشن بر میزان نزاع میان آنان تأثیر می‌گذارد. (عبدالرحمانی و ایارگر، ۱۳۹۵: ۷۵). از جمله دلایل اصلی خشونت در میان آنان، اثر منفی عمیقی است که این برنامه‌ها بر شخصیت و طرز فکر آنان می‌گذارد. (موسوی مجاب و جوادی، ۱۳۹۲: ۳۵۹). برخی از فیلم‌ها و سریال‌های تلویزیونی مشوق فرار از خانه، ترویج روحیه استقلال‌طلبی غیرمنطقی در سنین نوجوانانی و نمایش رفتارهای خطرناک بوده که بدون ابراز پشیمانی می‌تواند منجر بزه‌دیدگی و بزهکاری شود. (صلاحی، ۱۳۸۹: ۷۸-۷۹).

یکی از اقدام‌هایی که صداوسیما انجام می‌دهد پخش مستندات مربوط به جرم و بزه‌دیدگی در جامعه می‌باشد. یکی از مهم‌ترین نتایج اینگونه برنامه‌ها برای اطفال و نوجوانان، ایجاد احساس ناامنی می‌باشد. احساس ناامنی ناشی از جرم پدیده‌ای شایع و یکی از معضلات اجتماعی جوامع نوین است. رسانه‌ها می‌توانند نقش بسزایی در این احساس ایفا نمایند. (صفاری و صابری، ۱۳۹۴: ۳۷).

در خصوص تبلیغات، روزانه شبکه‌های مختلفی تبلیغات این محصولات مضر را انجام می‌دهند. به عنوان نمونه، تبلیغات پفک در شبکه‌ی آی فیلم در تاریخ ۱۴۰۳/۰۶/۰۸ پخش می‌شود. در این زمینه، باید آیین‌نامه‌ی اجرایی ماده ۶ قانون حمایت مانند ماده ۳۷ قانون برنامه پنجم توسعه کشور یک نهاد متولی برای تعیین کالاهای مضر تشکیل داده شود تا فهرست این محصولات مضر هر ساله تحویل سازمان صداوسیما شود. این سازمان، دلیل عدم جلوگیری از پخش این گونه محصولات را کمبود بودجه و نیاز مالی بیان می‌کند. (مصاحبه با شماره ۹، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۵). پرسود بودن صنایع غذایی، به صاحبان کارخانه‌های آن این امکان را می‌دهد که بتوانند هزینه‌های کلانی را برای تبلیغات پرداخت کنند.

بودجه‌ی قابل توجهی توسط مجلس در چند سال اخیر برای سازمان صداوسیما، خصوصاً بعد از تصویب قانون حمایت اختصاص یافته است. در نمودار و جدول زیر افزایش یا کاهش سهم سازمان مشخص شده است.
نمودار شماره (۲) نسبت افزایش بودجه صداوسیما نسبت به سایر سازمان‌های دولتی در سال ۱۴۰۳

جدول شماره (۲) بودجه صداوسیما

سال	مبلغ بودجه صداوسیما	میزان افزایش بودجه نسبت به سال قبل	دوره ریاست
۱۳۹۹	یک‌هزار و ۷۴۵ میلیارد تومان	کاهش ۹۷ میلیارد تومان	عبدالعلی علی‌عسگری
۱۴۰۰	دو هزار و ۸۳۵ میلیارد تومان	افزایش ۹۳۴ میلیارد تومان	عبدالعلی علی‌عسگری
۱۴۰۱	پنج هزار و ۲۸۹ میلیارد تومان	افزایش دو هزار و ۴۵۴ میلیارد تومان	پیمان جبلی
۱۴۰۲	هفت هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان	افزایش دو هزار و ۲۱۱ میلیارد تومان	پیمان جبلی
۱۴۰۳	۲۴ هزار میلیارد تومان	افزایش ۱۶ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان	پیمان جبلی

۵- رسانه ملی و تدوین ضمانت اجرا

در مورد این وظیفه و چگونگی اجرای آن، آیین‌نامه‌ی اجرایی سکوت کرده است. مقررات در این زمینه جنبه محرمانه داشته و دسترسی به آن امکان پذیر نمی‌باشد. با این وجود آشکار است که هدف از تدوین این ضمانت اجرا، تضمین اجرای وظایف سازمان صداوسیما در ماده ۶ قانون حمایت می‌باشد. اکنون این سوال مطرح می‌شود که کدام شخص حقیقی یا حقوقی باید اعلام این تخلف را به نهادهای ذیصلاح انجام دهد؟ مطابق با ماده ۵۰ آیین‌نامه اجرایی ماده ۶ قانون حمایت، ایجاد هماهنگی، ارزیابی و نظارت بر اجرای ماده ۶ قانون حمایت و آیین‌نامه اجرایی آن بر عهده مرجع ملی حقوق کودک است. در مواردی که هر کدام از سازمان‌های ماده ۶ قانون مذکور به ویژه صداوسیما به هر یک از تکالیف پیش‌بینی شده خود در ماده ۶ قانون حمایت و آیین‌نامه اجرایی آن عمل نکردند، این مرجع باید به مراجع قضایی طبق ماده ۲۷ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان اعلام ترک فعل و وقوع جرم کند. مراجع قضایی نیز مکلفند به این موضوع رسیدگی کرده و حسب مورد مجازات ماده ۲۷ قانون مذکور را علیه کارکنان سازمانی که ترک فعل انجام داده‌اند، اعمال کنند.

۵-۱- ارزیابی عملکرد رسانه ملی در خصوص تدوین ضمانت اجرا

اگر تخلفی توسط ناظران یا یکی از عوامل تولید یا پخش رخ دهد، واحدهای مختلفی در سازمان به این تخلفات رسیدگی می‌کنند. این واحدها شامل: ۱- اداره کل حقوقی سازمان ۲- واحد بازرسی سازمان ۳- هیئت تخلفات اداری سازمان ۴- مرکز نظارت و ارزیابی صداوسیما ۵- شورای نظارت بر صداوسیما می‌شود. همچنین آیین‌نامه‌ی انضباطی برای این وظیفه وجود دارد. در این راستا، یک هیئت تخلفات نیز در صداوسیما قرار دارد. این هیئت تخلفات خود به دو قسمت هیئت تخلفات برنامه‌ای که

مخصوص رسیدگی به محتوا است و هیئت تخلفات کارکنان که ویژه‌ی کارکنان سازمان صداوسیما است، تقسیم می‌شود. (مصاحبه با شماره ۷، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۳). در خصوص ضمانت اجرای اداری، برخی از این ضمانت اجراها مکتوب بوده و شامل آیین‌نامه و دستورالعمل‌هایی است که به‌طور کلی همه‌ی آن‌ها محرمانه است، برخی دیگر به‌صورت غیرمکتوب می‌باشد. (مصاحبه با شماره ۱، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۳).

مرکز نظارت و ارزیابی سازمان صداوسیما که زیر نظر رئیس این سازمان کار می‌کند، ارزیابی مواردی مانند پوشش، کلام، رفتار و تعامل مجریان با مخاطبان، مهمانان و هر آنچه در قاب تلویزیون قابل مشاهده است، نظارت داشته و در صورت عدم رعایت ضوابط توسط مجریان و تهیه‌کنندگان، ضمانت‌های اجرایی از سطح سبک مانند تذکر تا سنگین مثل اخراج پیش‌بینی شده است. به موجب اصل ۱۷۵ قانون اساسی، شورای نظارت بر صداوسیما یکی دیگر از نهادهای نظارتی بیرونی سازمان صداوسیما می‌باشد. در موارد مشاهده‌ی تخلف، یک‌سری ضمانت‌های اجرایی را اعمال می‌کند. مانند اینکه در خصوص پخش مستند «بی‌راهه» به‌دلیل اینکه پخش این برنامه بدون هماهنگی با قوه قضائیه بود، سازمان صداوسیما تذکر دریافت نمود. (مصاحبه با شماره ۷، در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۳).

۵-۲- چالش‌های رسانه ملی در خصوص تدوین ضمانت اجرا

مهم‌ترین چالش‌هایی که وجود دارد این است که طبق نظر کلیه‌ی افراد مصاحبه‌شونده، کلیه مقررات در این زمینه محرمانه می‌باشد. زمانی که مقررات محرمانه می‌باشد، امکان پژوهش و آسیب‌شناسی وجود نداشته و باعث تکرار آسیب‌های قبلی خواهند شد. در این زمینه می‌توان بیان داشت که بعد از تصویب قانون حمایت، ضمانت اجرای جدیدی تدوین نشده است.

دومین چالش درخصوص مرجع ملی حقوق کودک می‌باشد. شوربختانه این مرجع تاکنون نظارت‌ها و ارزیابی‌های جدی در مراکز مراجعه‌شده در این پژوهش نداشته است. عدم وجود تعامل بین‌سازمانی منجر به عملکرد جزیره‌ای در هر سازمان می‌شود. دلایل این ترک فعل از سوی این مرجع، شامل ۴ علت می‌باشد: ۱- مرجع ملی حقوق کودک در زمان حاضر تنها ۵ کارمند دارد، در صورتی که به جز وظایف پیش‌بینی شده در ماده ۶ قانون حمایت، وظایف متعدد قانونی دیگری نیز دارد و با این تعداد نیروی انسانی انجام این وظایف غیرممکن است. ۲- مسئولان سازمان صداوسیما، صلاحیت مرجع ملی حقوق کودک را برای ارزیابی در وظایف پیش‌بینی‌شده به دلیل اینکه در قانون حمایت از اطفال و نوجوانان نام آن ذکر نشده، محل تردید و اشکال می‌دانند. ۳- دبیر این مرجع نیز اظهار می‌دارد در مواردی که بودجه و نیاز اولیه سازمان‌ها توسط دولت تأمین نشده است، نمی‌توان از سازمان‌ها انتظار اجرای تکالیف ماده ۶ قانون حمایت را داشت. (مصاحبه با شماره ۱۶ در تاریخ ۱۴۰۳/۱۰/۰۴).

نتیجه‌گیری:

رسانه ملی یکی از مهم‌ترین سازمان‌ها جهت حمایت از اطفال و نوجوانان در ماده ۶ قانون حمایت محسوب می‌شود. اهمیت این موضوع زمانی بیشتر می‌شود که کودکان و نوجوانان در معرض خطر قرار گرفته یا بزه‌دیده شوند. به این علت، رسالت قانونی آن، اطلاع‌رسانی در مورد حقوق اطفال و نوجوانان در معرض خطر و بزه‌دیده بیان شده است. اگرچه وظایف پیش‌بینی‌شده قانونی برای این سازمان در ماده ۶ قانون حمایت را می‌توان به‌صورت کلی مثبت ارزیابی نمود، اما صرف وجود یک قانون خوب هیچ‌گاه منجر به نتیجه مطلوب نمی‌شود. وجود یک قانون خوب مقدمه‌ای برای تحول بوده و آن چیزی که از متن قانون مهم‌تر می‌باشد، نحوه صحیح اجرای آن می‌باشد.

در این پژوهش، سازمان صداوسیما کشور مستقر در استان تهران و سازمان صداوسیما شهرستان کاشان انتخاب شده و عملکرد آن‌ها مورد بررسی قرار گرفت. در هر سازمان، جمع‌آوری داده‌ها به میزانی تکرار شد که داده‌های جدید تکرار داده‌های قبلی بوده و به عبارت دیگر به اشباع اطلاعاتی رسیده شد. داده‌ها نشان‌دهنده این واقعیت بودند که بسیاری از چالش‌های موجود بین استان

و شهرستان مشترک می‌باشند. استقرا به‌وسیله ارزیابی میدانی انجام شده، نشان‌دهنده خوبی برای نحوه اجرای این وظایف و چالش‌های این سازمان در کل کشور می‌باشد. وجود چالش‌ها منجر شده فرایند حمایت از آنان بصورت کامل صورت نگیرد. مهم‌ترین این چالش‌ها شامل موارد این می‌شود: ۱- کمبود آموزش و عدم اطلاع از حمایت‌های پیش‌بینی شده قانون‌گذار در ماده ۶ قانون حمایت ۲- در اولویت قرار نگرفتن اجرای وظایف ماده ۶ قانون حمایت ۳- وجود تبلیغات مضر برای سلامت اطفال و نوجوانان. این کمبود در حالی است که از تصویب قانون حمایت بیش از ۴ سال می‌گذرد و هنوز کارمندان صداوسیما از برخی تکالیف پیش‌بینی شده در قانون مذکور اطلاع ندارند. این سازمان باید برنامه‌هایی برای آموزش کارکنان خود در دستور کار قرار دهد. در سیاست‌های سازمان صداوسیما باید اجرا ماده ۶ قانون حمایت را پیش‌بینی نماید. این سازمان هر ساله افزایش بودجه قابل توجهی را نسبت به سایر سازمان‌ها دریافت می‌کند. بنابراین باید وضعیت مطلوب‌تری برای اجرای وظایف پیش‌بینی شده در ماده ۶ قانون مذکور داشته باشد. چنانچه بودجه مصوب کفایت هزینه این سازمان را نمی‌کند باید منابع دیگری به جز تبلیغات را برای درآمد جستجو کند.

پیشنهادها:

- ۱- سازمان صداوسیما جهت حسن اجرای وظایف خود به یک نهاد نظارت‌کننده نیاز دارد. توصیه می‌شود، وظایف پیش‌بینی شده برای مرجع ملی حقوق کودک در آیین‌نامه اجرایی ماده ۶ در متن ماده ۶ قانون حمایت وارد گردد. بنابراین، قسمت جدید «خ» در ماده ۶ قانون حمایت ایجاد شده و وظایف ماده ۵۰ آیین‌نامه در آن منعکس گردد. توصیه می‌گردد که وزارت دادگستری به‌صورت فوری افزایش نیروی انسانی در این مرجع را در دستور کار قرار دهد. در مرجع ملی حقوق کودک تلفن ثبت شکایات درمورد تخلفات یا ترک فعل‌های سازمان‌های ماده ۶ به‌ویژه صداوسیما پیش‌بینی گردد.
- ۲- در مورد ریاست سازمان صداوسیما توصیه می‌شود در سیاست‌گذاری کلان سازمان سازوکار اجرای ماده ۶ قانون حمایت را پیش‌بینی و پیگیری اجرای آن از قسمت‌های مربوطه باشد.
- ۳- تخصیص بودجه جداگانه مطابق با ماده ۵۴ آیین‌نامه اجرایی ماده ۶ قانون حمایت و نظارت بر صرف این بودجه توسط سازمان برنامه بودجه برای سازمان صداوسیما جهت جلوگیری از پخش تبلیغات مضر به جهت درآمد سازمان پیش‌بینی گردد.
- ۴- تحقیقات علمی درخصوص نحوه طبقه‌بندی افراد در گروه‌های سنی در سازمان صداوسیما انجام شود. نظام رده بندی سنی در تمام آثار و محصولات سازمان صداوسیما الزامی گردد.

منابع:

- ابراهیمی، شهرام (۱۴۰۲). *جرم شناسی پیشگیری*. جلد اول، چاپ هفتم، تهران: میزان.
- اسدی نیا، شهناز (۱۳۹۹). «بررسی جرم شناختی تاثیر آثار سینمایی بر رفتارهای معارض با قانون اطفال و نوجوانان». *فصلنامه مطالعات حقوقی*، ۵: ۱۴۵-۱۶۲.
- آگاه، وحید، راسخ، محمد (۱۳۹۶). «تحلیل شیوه نظارت حکومت بر آثار نمایشی و سینمایی در نظام حقوقی ایران مشروطه (۱۳۵۷-۱۳۰۶)». *فصلنامه پژوهش‌های حقوق عمومی*، ۴۵: ۸۹-۶۱. <https://doi.org/10.22054/qjpl.2017.7425>
- ایولاسان، ژان (۱۳۸۸). «صغار در معرض خطر در حقوق فرانسه: مددکاری تربیتی». ترجمه علی حسین نجفی ابرندآبادی، *فصلنامه تحقیقات حقوقی*، ۴۶: ۲۲۴-۱۹۹.
- بهنام راد، رضا (۱۳۹۷). *نظام رده‌بندی سنی محتوای صوت و تصویر فراگیر*. تهران: معاونت فضای مجازی صداوسیما جمهوری اسلامی ایران.
- پاک‌نهاد، امیر (۱۳۸۸). *سیاست جنایی ریسک مدار*. تهران: میزان.
- جعفری، امین (۱۴۰۰). *متدلوژی حقوق*. چاپ سوم، تهران: گنج دانش.
- دارابی، شهرداد (۱۳۹۷). *پیشگیری از جرم در مدل مردم سالار سیاست جنایی*. چاپ دوم، تهران: میزان.

رایجیان اصلی، مهرداد (۱۳۹۸). بزده دیده شناسی. جلد یکم، چاپ دوم، تهران: موسسه مطالعات و پژوهش های حقوقی شهردانش. رجبی پور، محمود (۱۳۸۲). «درآمدی بر احساس امنیت در بستر امنیت عینی» فصلنامه دانش انتظامی، شماره ۱۷: ۲۸-۷.

رزمان، علی (۱۳۹۶). «بررسی نقش رسانه‌ها در ارتکاب جرایم». فصلنامه قانون یار، ۱: ۱۳۸-۱۱۹.

زابلی زاده، اردشیر، صادقی، جواد، پورجعفری، علیرضا (۱۴۰۰). «الگوی روزنامه نگاری تلویزیونی در پیشگیری از جرم». فصلنامه مطالعات و تحقیقاتی وسایل ارتباط جمعی، شماره ۱: ۳۷-۵. <https://doi.org/10.22034/bmsp.2022.264747>

شامبیاتی، هوشنگ (۱۴۰۱). بزهدکاری اطفال و نوجوانان. چاپ سوم، تهران: مجد.

شهبازی، امید، باوی، حسن (۱۳۹۸). آیین دادرسی کیفری ویژه اطفال و نوجوانان. تهران: مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضائیه.

صادقی جعفری، جواد، شهبازی، رامتین، ادیب، آدینه (۱۴۰۰). «تحلیل نشانه شناختی ارزش‌های دینی در آگهی‌های تجاری شبکه یک سیما». فصلنامه علوم خبری، ۳۷: ۱۹۸-۱۵۳.

صفاری، علی، صابری، راضیه (۱۳۹۴). «تأثیر رسانه‌ها بر خشونت‌گرایی و احساس ناامنی». فصلنامه پژوهش های حقوق جزا و جرم شناسی، ۶: ۳۷-۸۴.

صلاحی، جاوید (۱۳۸۹). بزهدکاری اطفال و نوجوانان. چاپ هشتم، تهران: میزان.

طه، فریده (۱۳۹۰). بررسی کنگره های پیشگیری از جرم و عدالت کیفری سازمان ملل متحد(۱) «کودکان و نوجوانان در معرض خطر بزهدکاری». تهران: میزان.

عبدالرحمانی، رضا، ایارگر، حسین (۱۳۹۵). «تأثیر رسانه های جمعی در وقوع و گسترش نزاع های فردی». فصلنامه پژوهش های دانش انتظامی، ۷۳: ۸۰-۵۳.

فتحی، سیده سعیده، اکبری، کمال (۱۴۰۳). «سیاست گذاری اخبار نوجوانان در تلویزیون بر اساس آرمان‌های انقلاب اسلامی ایران». فصلنامه علوم خبری، ۱۳ (۱): ۹۵-۸۰. [10.22034/lrsi.2024.459305.1181](https://doi.org/10.22034/lrsi.2024.459305.1181)

کوشا، جعفر، مظفری زاده، سجاد (۱۳۹۸). «جرم شناسی تاثیر آثار سینمایی بر اطفال و نوجوانان معارض با قانون». مجله علمی پژوهشی حقوق پزشکی، ویژه نامه حقوق بشر و حقوق شهروندی: ۷۸-۶۸.

کوشکی، غلامحسین (۱۳۹۴). پلیس ویژه اطفال و نوجوانان در نظام قضایی ایران (ضرورت و کارکردها). تهران: مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضائیه.

کی‌نیا، مهدی (۱۴۰۰). مبانی جرم شناسی. جلد اول، چاپ نوزدهم، تهران: دانشگاه تهران.

لپز، ژرار، فیلیزولا، ژینا (۱۳۷۹). بزده دیده و بزده شناسی. روح الدین کردعلیوند و احمد محمدی (مترجم)، چاپ دوم، تهران: مجد.

مؤذن زادگان، حسنعلی، افشاری، فاطمه (۱۳۹۲). «نقش رسانه در پیشگیری از جرم در سیاست جنایی ایران». فصلنامه دیدگاه های حقوق قضایی، ۶۴: ۱۵۸-۱۳۱.

موسوی مجاب، سید درید، جوادی، حسین (۱۳۹۲). «بررسی اشکال نوین بزهدکاری نوجوانان و جوانان با تاکید بر راهبردهای پیشگیرانه». سیاست کیفری و کودکان و نوجوانان بزده دیده و بزهدکار، تهران: میزان.

مهردوی، محمود (۱۳۹۰). پیشگیری از جرم (پیشگیری رشدملدار). تهران: سمت.

مهروپورمحمدآبادی، حسین (۱۳۹۲). مطالعه برخی نوآوری های قانونگذار در لایحه مجازات اسلامی در دست تصویب، دایرةالمعارف علوم جنایی (مجموعه مقاله های تازه های علوم جنایی)، جلد دوم، تهران: میزان.

هدایت، هدیه (۱۳۹۵). آیین دادرسی ویژه کودکان بزده دیده. تهران: میزان.

یمین کاشانی، حمید (۱۴۰۳). وظایف سازمان های دولتی در قبال کودکان و نوجوانان در معرض خطر و بزده دیده (موضوع ماده ۶ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان). پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی.

References

- Agah, V., & Rasek, M. (2017). Analysis of the government's supervision of dramatic and cinematic works in the legal system of constitutional Iran (1978–1986). *Public Law Research*, 45, 61–89. (In Persian) <https://doi.org/10.22054/qjpl.2017.7425>
- Ayolasan, J. (2007). Minors at risk in French law: Educational assistance (A. H. Najafi Abrandabadi, Trans.). *Legal Research*, 46, 199–224. (In Persian)
- Abdolrahmani, R., & Iyargar, H. (2016). The impact of mass media on the occurrence and spread of individual conflicts. *Law Enforcement Science Research*, 73, 53–80. (In Persian)
- Behnam Rad, R. (2018). *A comprehensive audio and video content age rating system* (1st ed.). Tehran: Virtual Space Department of the Islamic Republic of Iran Broadcasting Corporation. (In Persian)
- Darabi, S. (2018). *Crime prevention in the democratic model of criminal policy* (2nd ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Ebrahimi, S. (2023). *Preventive criminology* (Vol. 1, 7th ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Fathi, S., & Akbari, K. (2024). Politicizing youth news on television based on the ideals of the Islamic Revolution of Iran. *News Sciences*, 13(1), 80–95. (In Persian) <https://doi.org/10.22034/lrsi.2024.459305.1181>
- General Assembly Resolution 44/25, Convention on the Rights of the Child. (۱۹۸۹)
- Hedayat, H. (2016). *Special procedure for child victims* (1st ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Jafari, A. (2021). *Methodology of law* (3rd ed.). Tehran: Ganj Danesh. (In Persian)
- Koosha, J., & Mozaffarizadeh, S. (2019). Criminology of the impact of cinematic works on children and adolescents in conflict with the law. *Medical Law, Special Issue on Human Rights and Citizenship Rights*, 68–78. (In Persian)
- Koushki, G. (2015). *Special police for children and adolescents in the Iranian judicial system: Necessity and functions* (1st ed.). Tehran: Judiciary Press and Publication Center. (In Persian)
- Kinia, M. (2021). *Fundamentals of criminology* (Vol. 1, 19th ed.). Tehran: University of Tehran. (In Persian)
- Lépez, G., & Filizola, G. (2000). *Victim and victimology* (R. Kordalivand & A. Mohammadi, Trans.; 2nd ed.). Tehran: Majd. (In Persian)
- Mahdavi, M. (2011). *Crime prevention (development-oriented prevention)* (1st ed.). Tehran: Samt. (In Persian)
- Mehrpour Mohammadabadi, H. (2013). Study of some legislative innovations in the Islamic Penal Code bill under approval. In *Encyclopedia of criminal sciences: Collection of recent articles on criminal sciences* (Vol. 2, 1st ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Moezinzadegan, H., & Afshari, F. (2013). The role of media in crime prevention in Iran's criminal policy. *Judicial Law Perspectives*, 64, 131–158. (In Persian)
- Mousavi Mojab, S., & Javadi, H. (2013). Investigating new forms of juvenile and youth delinquency with emphasis on preventive strategies. In *Criminal policy and child and adolescent victims and delinquents*. Tehran: Mizan. (In Persian)
- Network Three. (2025). Good Morning Iran program. Retrieved September 3, 2025, from <https://telewebion.com/episode/0xd7de8a1> (In Persian)
- Paknohad, A. (2009). *Risk-based criminal policy* (1st ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Programming method. (2025). News archive. Retrieved August 19, 2025, from <https://narchives.blogfa.com/post/20> (In Persian)
- Radio Iran. (2025). Home and family radio program. Retrieved September 1, 2025, from <http://radioiran.ir/newsdetails/?m=015125&n=1379654> (In Persian)
- Raijian Asli, M. (2019). *Victimology* (Vol. 1, 2nd ed.). Tehran: Shahraneh Legal Studies and Research Institute. (In Persian)
- Rajabipour, M. (2003). An introduction to the feeling of security in the context of objective security. *Danesh Entezami*, 17, 7–28. (In Persian)
- Razman, A. (2017). Investigating the role of the media in committing crimes. *Qanun Yar*, 1, 119–138. (In Persian) Report prepared by the Secretariat of the United Nations, A/CONF.144/28/Rev.1.
- Report prepared by the Secretariat of the United Nations, A/CONF.213/18.
- Rush, G. (2003). *The dictionary of criminal justice* (6th ed.). United States of America: McGraw-Hill.
- Saadat Sir, N. (2019). Children's educational role models in a content analysis of children's television animated series. *News Sciences*, 3, 111–140. (In Persian)
- Sadeghi Jafari, J., Shahbazi, R., & Adib, A. (2021). Semiotic analysis of religious values in commercials of Channel One television. *News Sciences*, 37, 153–198. (In Persian)
- Safari, A., & Saberi, R. (2015). The impact of media on violence and feeling of insecurity. *Criminal Law and Criminology Research*, 6, 37–84. (In Persian)
- Salahi, J. (2010). *Juvenile and adolescent delinquency* (8th ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Salomon, E. (2008). *Guidelines for broadcasting regulation*. UK: CBA.
- Shahbazi, O., & Bavi, H. (2019). *Criminal procedure code special for children and adolescents* (1st ed.). Tehran: Judiciary Press and Publication Center. (In Persian)

- Shambyati, H. (2022). *Child and adolescent delinquency* (3rd ed.). Tehran: Majd. (In Persian)
- Taha, F. (2011). *Review of the United Nations congresses on crime prevention and criminal justice (1): Children and adolescents at risk of delinquency* (1st ed.). Tehran: Mizan. (In Persian)
- Van Dijk, J. (1999). *Introducing victimology*. In J. J. M. Van Dijk, R. G. H. Van Kaam, & J. Wemmers (Eds.), *Caring for crime victims: Selected proceedings of the Ninth International Symposium on Victimology* (pp. 1–8). Monsey, NY: Criminal Justice Press.
- Welch, P. (2009). *Criminal procedure and sentencing* (7th ed.). USA & Canada: Routledge-Cavendish.
- Working paper prepared by the Secretariat of the United Nations, A/CONF/169/1.
- Yamin Kashani, H. (2025). *Duties of government organizations towards children and adolescents at risk and victims (Subject of Article 6 of the Law on the Protection of Children and Adolescents)* (Master's thesis). Allameh Tabatabai University, Faculty of Law and Political Science, Tehran, Iran. (In Persian)
- Zabolizadeh, A., Sadeghi, J., & Pourjafari, A. (2021). *The model of television journalism in crime prevention*. *Mass Media Studies and Research*, 1, 5–37. (In Persian) <https://doi.org/10.22034/bmsp.2022.264747>